

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Kubenovou v právní věci žalobkyně **H. T. N.**, nar., bytem, zastoupené JUDr. Petrem Poledníkem, advokátem se sídlem 604 12 Brno, Příkop 4, proti žalovanému **Státnímu úřadu inspekce práce**, se sídlem Horní náměstí 103/2, 746 01 Opava, za účasti osoby zúčastněné na řízení N. T. T., narozené, o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu,

t a k t o :

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádnému z účastníků se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Ve včas podané žalobě žalobkyně uvedla, že dne 3.4.2012 vykonal Oblastní inspektorát práce pro Jihomoravský kraj a Zlínský kraj kontrolu dle zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, a dle zákona o zaměstnanosti. Předmětem této kontroly bylo dodržování zákazu výkonu nelegální práce fyzických osob pro právnickou nebo fyzickou osobu. Kontrola byla provedena v prodejně textilu na adrese, majitelkou této provozovny je podnikající fyzická osoba T. M. T. N.. Při této kontrole bylo zjištěno, že žalobkyně měla údajně vykonávat nelegální práci prodavačky textilu. Dle výše uvedeného rozhodnutí se tak žalobkyně dopustila přestupku tím, že vykonávala nelegální práci. Toto však žalobkyně zcela vylučuje.

Rozhodnutím Oblastního inspektorátu práce pro Jihomoravský a Zlínský kraj ze dne 18.5.2012, č.j. byla žalobkyni uložena dle ust. § 139 odst. 3 písm. c) zákona o zaměstnanosti pokuta ve výši 15.000,-Kč a byla ji udělena povinnost uhradit náklady správního řízení ve výši 1.000,-Kč. Proti uvedenému rozhodnutí žalobkyně podala odvolání,

v němž zejména namítala, že nelegální práce je definována v § 5 písm. e) mimo jiné jako výkon závislé práce fyzickou osobou mimo pracovně právní vztah. Definici závislé práce pak obsahuje zákoník práce ve svém § 2. Dle tohoto ustanovení se za závislou práci považuje práce, která je vykonána ve vztahu nadřízenosti a podřízenosti zaměstnance, jménem zaměstnavatele, podle pokynů zaměstnavatele a zaměstnanec ji pro zaměstnavatele vykonává osobně. Uvedené podmínky musejí být splněny kumulativně. Dalšími podmínkami, které musí být splněny, aby šlo o závislou práci jsou, že práce musí být vykonávána za mzdu, plat nebo odměnu za práci, práce musí být vykonávána na náklady a odpovědnost zaměstnavatele; práce musí být vykonávána v pracovní době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě. Žalobkyně důrazně poukázala na skutečnost, že tato krátkodobá a výjimečná výpomoc byla učiněna z důvodu příbuzenského vztahu a nešlo tedy v žádném případě o vztah nadřízenosti a podřízenosti a už vůbec jí nebyla poskytnuta jako protihodnota odměna.

Rozhodnutím Státního úřadu inspekce práce ze dne 13.8.2012, č.j., bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí prvostupňového správního orgánu.

Žalobkyně však výše uvedená rozhodnutí správních orgánů nepovažuje za správná a v souladu se zákonnými ustanoveními. Uvedla, že se jak správní orgán I. stupně, tak odvolací orgán vůbec nezabývaly jí vytýkanými vadami a zejména se nezabývaly tvrzeními, které v těchto řízeních uvedla.

Žalobkyně je v příbuzenském poměru k údajnému zaměstnavateli, tedy paní N. T. M. T., jde o její neteř. S ohledem na tuto skutečnost poukazovala na to, že při kontrole provedené dne 3.4.2012 šlo ze strany její neteře pouze o krátkodobou výpomoc, během které si zašla na oběd, uvedenou skutečnost prokazuje i protokol o výsledku kontroly, v němž je uvedeno, že kontrola probíhala od 11:30 hod do 12:30 hod a je zde dále řečeno, že kontrolovaná osoba porušila svým jednáním ust. § 3 zákoníku práce. Žalobkyně konstatuje, že uvedená výpomoc byla provedena v souladu se vztahy v rámci rodiny, kdy tato činnost mohla být vykonávána kýmkoliv jiným. Je naprosto běžnou a nijak výjimečnou událostí, kdy v rámci drobného podnikání požádá majitel jedné provozovny majitel sousedící provozovny o krátkodobou výpomoc v délce trvání několika minut, ačkoliv dle rozhodnutí správního orgánu by i na tuto výpomoc měla být užita pracovní či obdobná smlouva. Z rozhodnutí správních orgánů není patrné, jakým způsobem se vypořádaly s tvrzením žalobkyně, že v daném případě nešlo o vztah nadřízenosti a podřízenosti tak, jak toto vymezuje a požaduje zákon. Další zákonná podmínka, a to výkon práce za mzdu, placenou odměnu, dle žalobkyně taktéž nebyla splněna a správní orgán se úplatností tohoto vztahu nikterak nezabýval. Jak žalobkyně uvedla, v jejím případě šlo pouze o krátkodobou výjimečnou výpomoc v rámci rodinných vztahů. S ohledem na tuto skutečnost nepožadovala a ani jí nebyla nabídnuta jakákoliv úplata za tuto výpomoc. K uvedené argumentaci se správní orgán nijak nevyjádřil a neprokázal, že by žalobkyně obdržela jakoukoliv úplatu. Poukázala dále na to, že správní orgán jednal v rozporu se zásadou vyšetřovací, kdy nejenže neprokázal, že byla poskytnuta úplata za výpomoc žalobkyni, ale dále že i nikterak neprokázal vztah nadřízenosti a podřízenosti mezi žalobkyní a paní N. T. M. T. Ačkoliv novelizací zákoníku práce je stanovena definice závislé práce nepatrně odlišněji než tomu bylo dříve a podmínka poskytnutí mzdy, platu nebo odměna již není zahrnuta v definici závislé práce, ale je vymezena jako jedna z jejích podmínek, se správní orgán nevypořádal s tvrzením žalobkyně o bezúplatnosti prováděné výpomoci. Pokud totiž nebyla výpomoc prováděna za úplatu, měl správní orgán povinnost zjistit, z jakého

důvodu byla tato výpomoc poskytnuta. Není totiž běžné, ale naopak zcela výjimečné, pokud někdo vykonává práci, aniž by za ni obdržel protihodnotu. Pokud by uvedenou skutečnost správní orgán v souladu se zásadou vyšetřovací zjistil, dospěl by k závěru, že předmětná výpomoc byla poskytnuta z důvodu příbuzenského vztahu a nikoliv ve vztahu nadřízenosti a podřízenosti.

K naplnění zbývajících požadavků pro výkon závislé činnosti žalobkyně sdělila, že k požadavku práce v zaměstnavatelem stanovené pracovní době a na jeho pracovišti – je pravdou, že žalobkyně se v provozovně své neteře N. T. M. T. dne 3.4.2012 vyskytovala, což jmenovaná sama vypověděla. Nelze se však ztotožnit s tím, že by žalobkyně vykonávala práci ve stanovené pracovní době. Žalobkyni nebyla žádná pracovní doba stanovena, neboť nevykonávala závislou práci v pracovně právním poměru. K požadavku pro výkon práce pro zaměstnavatele jeho jménem a dle jeho pokynů – žalobkyně neteři vypomohla tím, že provozovnu hlídala, nelze však z provedeného šetření usuzovat, že by vykonávala práci dle pokynů N. T.M. T.

Dále poukázala žalobkyně na skutečnost, dle které správní orgán nedostatečně zjistil skutkový stav věci a na základě tohoto nedostatku, který je v rozporu se zásadou vyšetřovací, vydal rozhodnutí, které nemá podklad v provedeném dokazování. Správní orgán I. stupně provedl dokazování na ústním jednání dne 3.5.2012. Jako důkaz byl proveden protokol o výsledku kontroly, záznam o poskytnutí informací ze dne 3.4.2012, dohoda o provedení práce ze dne 4.4.2012 a vyjádření fyzické osoby podnikající ze dne 5.4.2012. Žalobkyně konstatovala, že s ohledem na ustálenou judikaturu nelze použít záznam o poskytnutí informací ze dne 3.4.2012. Ačkoliv ust. § 137 odst. 4 správního řádu výslovně sděluje, že záznam o podání vysvětlení nelze použít jako důkazní prostředek, byl na ústním jednání dne 3.5.2012 proveden důkaz záznamem o poskytnutí informací, který svým obsahem je jednoznačně záznamem o poskytnutí informace. Uvedený záznam může být použit toliko k úvaze správního orgánu, zda-li vyslechne osobu v postavení svědka. Žalobkyně z výše uvedeného důvodu rovněž rozporuje provedení důkazu vyjádřením fyzické osoby ze dne 5.4.2012, tedy před zahájením správního řízení a konstatuje, že i v tomto případě neměl správní orgán provést toto vyjádření jako důkaz, ale mělo sloužit pouze k úvaze, zda-li osobu vyslechne jako svědka. Žalobkyně poukázala i na ustálenou judikaturu v dané věci a zejména na rozhodnutí NSS sp. zn. 4Ads 177/2011 – 120. V tomto rozhodnutí se NSS vyjádřil hned v několika otázkách, které mají i přímý dopad na žalobkyni. Předně nelze souhlasit s tím, aby pokuta za správní delikt byla uložena na základě jediného podkladu, který byl vyhotoven ještě před zahájením správního řízení. Jak je zmíněno výše, důkazy, které správní orgán provedl ještě před zahájením správního řízení, nelze použít jako podklad pro rozhodnutí, nýbrž pouze ke zvážení, zda-li správní orgán provede jiné důkazy. Jak již ostatně NSS rozhodl ve svém dřívějším rozsudku 4As 21/2007 – 80 (v návaznosti na rozhodnutí Vrchního soudu v Praze), *výsledky kontroly provedené podle zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, mohou být podkladem pro zahájení správního řízení o uložení pokuty vůči odpovědnému subjektu a jedním z důkazů, kterým je prokazováno protiprávní jednání odpovědného subjektu, avšak samy o sobě nenahrazují ani nemohou nahradit dokazování provedené postupem stanoveným správním řádem a v rámci následně vedeného správního řízení o uložení správní sankce. Skutečnost, že správní řízení o uložení pokuty navazovala na kontrolní činnost podle zákona č. 9/1991 Sb., a zákona č. 552/1991 Sb., nezavazuje správní orgán povinnosti vycházet při rozhodování ze skutečného stavu věci (§ 46, § 32, § 3 odst. 4 správního řádu) a nikoliv pouze ze zjištění učiněných v rámci provedené kontroly. Při rozhodování o vyvození sankční odpovědnosti vůči odpovědnému subjektu se správní orgán nemůže spokojit bez dalšího pouze*

s kontrolním zjištěním učiněným v rámci kontroly, provedeným podle zákona č. 552/1991 Sb., [které navíc kontrolovaný subjekt (stěžovatel) od počátku zpochybňovat], ale bylo povinností v souladu s ust. § 32 odst. 1 správního řádu vycházet při rozhodování ze skutečného stavu věci a za tím účelem provést řádné dokazování. Jak již bylo uvedeno, výsledky kontroly provedené podle zákona č. 552/1991 Sb., mohou být podkladem pro zahájení řízení o uložení pokuty vůči odpovědnému subjektu a jedním z důkazů, kterým je prokazováno protiprávní jednání odpovědného subjektu, avšak samy o sobě nenahrazují ani nemohou nahradit dokazování provedené postupem stanoveným správním řádem v rámci následně vedeného správního řízení o uložení sankce. Dle žalobkyně nebyl v jejím případě, i s ohledem na výše zmíněnou judikaturu, náležitě zjištěn skutkový stav provedenými důkazy.

Z výše uvedených důvodů se žalobkyně neztotožňuje s rozhodnutím správních orgánů, neboť nevykonávala činnost, která by naplňovala znaky závislé práce, vykonávala pouze činnost na základě ústně uzavřené příkazní smlouvy v souladu s ust. § 731 a násl. občanského zákoníku, kdy uzavření této smlouvy nevyžaduje písemnou formu. Obsahem této příkazní smlouvy uzavřené mezi žalobkyní a paní N. T. M. T. bylo hlídání prodejny v krátkodobé nepřítomnosti majitelky. Jednání žalobkyně v žádném případě nenaplňovalo znaky závislé práce a správní orgán toto rozhodně neprokázal. Vzhledem k tomu, že nedošlo k výkonu práce, nemohlo tak dojít ani k nelegální práci, jelikož ta je definována jako výkon závislé práce mimo pracovní právní vztah.

Navrhovala proto, aby rozhodnutí žalovaného i rozhodnutí prvostupňového správního orgánu bylo zrušeno a věc vrácena žalovanému k novému projednání.

V písemném vyjádření k žalobě žalovaný navrhoval její zamítnutí a uvedl následující:

Dne 3.4.2012 provedl oblastní inspektorát práce u podnikající fyzické osoby T. M. T. N., s místem podnikání Pražská 27/14 Znojmo (dále jen „kontrolovaná osoba“), kontrolu dle ust. § 55 odst. 1 písm. a) v rozsahu ust. § 3 zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů a dle ust. § 125 v rozsahu ust. § 126 odst. 1 zákona o zaměstnanosti. Předmětem kontroly bylo mimo jiné dodržování zákazu výkonu nelegální práce fyzických osob pro právnickou nebo fyzickou osobu. Kontrola byla provedena v provozovně kontrolované osoby na adrese (dále jen „provozovna“). V době kontroly byla při výkonu práce spočívající v práci prodavačky textilu zjištěna žalobkyně. Kontrolovaná osoba inspektorům sdělila, že v pracovním poměru nikoho nezaměstnává; s žalobkyní nemá uzavřený žádný pracovní právní vztah, pouze ji pomáhá, když není na pracovišti. Výsledky kontroly byly shrnuty a zadokumentovány v Protokolu o výsledku kontroly ze dne 4.4.2012, se kterým byla kontrolovaná osoba seznámena téhož dne. Byla poučena o možnosti požádat o přezkoumání protokolu dle ust. § 41 odst. 1 zákona o inspekci práce, avšak této možnosti nevyužila. Dne 4.4.2012 oblastní inspektorát práce vydal Opatření k odstranění nedostatků, adresované kontrolované osobě, s žádostí o odstranění zjištěných nedostatků ve stanovené lhůtě a podání písemné zprávy o přijatých opatřeních v téže lhůtě. 10.4.2012 byla oblastnímu inspektorátu práce doručena písemná zpráva o přijatých opatřeních k nedostatkům zjištěných při kontrole a vyjádření kontrolované osoby k věci.

17.4.2012 bylo žalobkyni doručeno Oznámení o zahájení správního řízení a nařízení ústního jednání ze dne 16.4.2012 ve věci možného spáchání přestupku dle ust. § 139 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti. Současně oblastní inspektorát práce nařídil ústní jednání na den 3.5. V Oznámení byla žalobkyně řádně poučena o svých procesních právech a povinnostech, jakož i o tom, že při ústním jednání budou provedeny důkazy listinou.

Dne 3.5.2012 se dostavila k ústnímu jednání advokátní koncipientka Mgr. K. Gottwaldová, zplnomocněný zástupce žalobkyně na základě substituční plné moci ze dne 2.5.2012. O ústním jednání byl pořízen protokol z téhož dne. Při ústním jednání byly provedeny důkazy listinami obsaženými ve spisové dokumentaci. Zplnomocněný zástupce využil dle ust. § 38 správního řádu svého práva nahlédnout do spisu a byly pořízeny fotokopie. Zplnomocněný zástupce rovněž požádal o prodloužení lhůty k vyjádření se k podkladům pro rozhodnutí. Tomuto bylo vyhověno, a to do 11.5.2012. Žalobkyně se prostřednictvím svého právního zástupce zaslala oblastnímu inspektorátu své „vyjádření k podkladům pro rozhodnutí“ 9.5.2012.

Na základě provedeného správního řízení vydal oblastní inspektorát práce rozhodnutí 18.5.2012, dle něhož je žalobkyně vinna z přestupku na úseku zaměstnanosti dle ust. § 139 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti, kterého se dopustila tím, že vykonávala nelegální práci ve smyslu ust. § 5 písm. e), bod 1 zákona o zaměstnanosti, když na 3.4.2012 při kontrole vykonané v provozovně kontrolované osoby vykonávala pracovní činnosti mimo pracovněprávní vztah spočívající v práci prodavačky textilu, konkrétně daného dne obsluhovala zákazníky, kasírovala peníze a vydávala zboží pro kontrolovanou osobu, tedy porušila ust. § 3 zákoníku práce, vztahující se k závislé práci, která může být vykonána výlučně v pracovně právním vztahu, kdy pracovní poměr a právní vztahy jsou založené písemnou pracovní smlouvou, resp. písemnými dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr. Za uvedený přestupek byla žalobkyni uložena dle ust. § 139 odst. 3 písm. c) zákona o zaměstnanosti pokuta ve výši 15.000,-Kč.

K jednotlivým žalobním námitkám žalovaná uvedla:

Výkon závislé práce a příbuzenský vztah.

Žalovaný, stejně jako správní orgán I. stupně se těmito námitkami zabývaly již ve svém předmětném rozhodnutí. Žalovaný má za nepochybné, že mezi žalobkyní a kontrolovanou osobou existoval vztah nadřízenosti a podřízenosti. Žalobkyně se v provozovně musela řídit pokyny kontrolované osoby a nemohla tak např. zboží darovat zákazníkům, byly jí uděleny pokyny, jak postupovat v případě reklamace apod. Žalobkyně si nemohla počínat autonomně a nezávisle na kontrolované osobě. Na tom nemůže nic měnit ani skutečnost, že mezi jmenovanými je příbuzenský vztah ve stupni teta – neteř. Zákon o zaměstnanosti ani žádný jiný právní předpis nestanoví pro tento stupeň příbuzenství výjimku ze zákazu výkonu nelegální práce. Tvzení, že šlo pouze o krátkodobou výpomoc v rámci rodinných vztahů, zpochybnila sama žalobkyně, když po vykonané kontrole uzavřela s kontrolovanou osobou dohodu o provedení práce, tedy pracovně právní vztah, charakterizován nadřízeností jedné strany (zaměstnavatele) a podřízeností druhé (zaměstnance).

Co se týče podmínky výkonu práce za mzdu (odměnu), pak k tomuto se správní orgán I. stupně ve svém rozhodnutí vyjadřoval a žalovaný na toto odůvodnění odkázal, neboť se s ním ztotožnil. Žalovaný ve svém rozhodnutí uvedl, že (v ust. § 2 odst. 2 zákoníku práce) jde až o důsledky závislé práce oproti samotným *definičním znakům závislé práce*, stanoveným v § 2 odst. 1 zákoníku práce. Vzhledem k tomu, že odměna za vykonanou práci je považována až za důsledek závislé práce, není třeba ji dokazovat při prokazování výkonu závislé práce. V žalobou napadeném rozhodnutí pak již také zaznělo, že: „v odvolání dokonce účastník řízení uvádí, že: „...*pracovně právní vztah mezi účastníky nyní existuje*“.

Žalovaný odmítá tvrzení žalobkyně, že tato pouze „hlídala“ provozovnu, když bylo zjištěno a prokázáno, že minimálně v den kontroly „*obsluhovala zákazníky, kasírovala peníze a vydávala zboží*“. Rovněž ani předmět až následně uzavřené dohody o provedení práce (neboť do té doby kontrolovaná osoba nevěděla, že porušila zákon) není vymezen jako pouhé „hlídání provozovny“ ale jde o prodej v prodejně s textilem. K podmínce stanovené pracovní doby žalovaný uvádí, že pracovní doba byla žalobkyni stanovena vždy dle pokynů kontrolované osoby – vždy, když potřebovala „jít pryč“.

Nedostatečně zjištěný skutkový stav.

Námítku v nedostatečně zjištěném skutkovém stavu žalovaný odmítá, nesouhlasí s tím, že vydal rozhodnutí, které nemá podklad v provedeném dokazování. Dle názoru žalovaného bylo v řízení postupováno tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v nezbytném rozsahu. V průběhu správního řízení žalobkyně nepředložila správnímu orgánu žádné důkazy svědčící o tom, že k výkonu závislé práce v daném případě nedošlo. Nelze tvrdit, že žalovaný (potažmo správní orgán I. stupně) vycházel pouze z dokladů kontroly před zahájením správního řízení; žalovaný při hodnocení, zda se správní delikt stal či nikoliv, posuzoval i vyjádření žalobkyně ze dne 9.5.2012, které bylo rovněž podkladem pro rozhodování.

Žalobkyně v průběhu správního řízení nikdy nenavrhla jako důkaz svědeckou výpověď a správní orgán I. stupně ani žalovaný nedospěli k závěru o nutnosti takový důkaz provést, když měly skutkové zjištění za dostatečně prokázané. Žalobkyně pak také v průběhu správního řízení nikdy nepopřela samotnou svou činnost a práci pro kontrolovanou osobu (dokonce ji přiznala i tím, že ji „zlegalizovala“ následně uzavřenou dohodou o provedení práce, jakož i svým vyjádřením) pouze v řízení polemizovala a odmítala uznat tuto práci za závislou práci ve vztahu nadřízenosti a podřízenosti, tedy de-facto právní posouzení. Podle názoru žalovaného by však bylo nehospodárné, zbytečné i nesmyslné vyslýchat svědka pouze z důvodu prokázání správnosti právního posouzení věci správním orgánem; svědek bývá vyslýchán pro zodpovězení skutkových otázek.

Příkazní smlouva, podmínky pro uložení pokuty.

Žalobkyně si ve svých tvrzeních sama odporuje, když na jednu stranu uvádí, že šlo o výpomoc v rámci rodiny, na druhou stranu šlo údajně o činnost vykonávanou na základě

ústně uzavřené příkazní smlouvy „v souladu s ust. § 731 a násl. občanského zákoníku“. Poněchá-li žalovaný stranou tyto rozpory i ve tvrzeních žalobkyně, pak dle ust. § 724 (nikoliv dle § 731) občanského zákoníku se příkazní smlouvou zavazuje příkazník, že pro příkazce obstará nějakou věc nebo vykoná jinou činnost. Pod pojmem „jiná činnost“, však není možno podřadit obsluhu zákazníků, kasírování peněz a výdej zboží, jelikož tato činnost, která byla žalobkyní vykonávána dne 3.4.2012 osobně, jménem kontrolované osoby, podle jejich pokynů a v rámci vztahů nadřízenosti a podřízenosti, naplňuje definiční znaky závislé práce zakotvené v ust. § 2 odst. 1 zákoníku práce. Z toho vyplývá, že ustanovení občanského zákoníku v tomto případě nelze použít. K samotné příkazní smlouvě lze podotknout, že gramatickým výkladem názvu „příkazní smlouva lze vyvodit, že i zde dochází k udělení jakéhosi příkazu nebo pokynu a vymezení, kdo je komu v tomto vztahu podřízen, což opět odporuje tvrzení žalobkyně, že zde nebyl vztah nadřízenosti a podřízenosti.

Žalovaný je s ohledem na uvedené toho názoru, že žalobkyně ve snaze vyhnout se postihu za přestupek, kterého se dopustila, uvádí nepodložené námitky, které si navzájem zcela odporují. Žalovaný uvedl rovněž, že s ohledem na novelu zákona o zaměstnanosti (zákon č. 367/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony) se nyní nelegální práci rozumí i situace, kdy fyzická osoba vykonává závislou práci na základě jiné smlouvy, tedy i smlouvy příkazní.

Žalovaný i nadále zastává názor, že bylo prokázáno, že k výkonu závislé práce v daném případě došlo, přičemž závislá práce byla vykonávána mimo základní pracovněprávní vztah, což naplňuje definici nelegální práce dle ust. § 5 písm. e), bod 1, zákona o zaměstnanosti. Žalobkyně se výše uvedeným jednáním dopustila přestupku dle ust. § 139 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti a byla jí proto po právu uložena pokuta za spáchání tohoto přestupku.

Z připojeného kontrolního spisu a spisu týkající se projednání předmětného přestupku bylo zjištěno, že skutečně 3.4.2012 byla provedena kontrola v provozovně kontrolované osoby T. M. T. N., čas a místo kontroly byla prodejna textilu na ve a kontrola probíhala v čase 11:30 – 12:30 hod. Kontrola byla zaměřena zejména na dodržování povinností vykonávat závislou práci v pracovněprávním vztahu, dodržování povinností zaměstnavatele v oblasti pracovní doby a doby odpočinku, dodržování pracovněprávních předpisů dle ust. § 126 odst. 2 zákona o zaměstnanosti, a to zejména se zaměřením na kontrolu, zda kontrolovaná osoba neumožňuje výkon nelegální práce a kontrola, zda fyzická osoba nevykonává nelegální práci. Bylo zjištěno, že majitelka provozovny nebyla při zahájení kontroly přítomna, na provozovně byla jiná osoba, která byla ztotožněna jako N. T. H., narozena 25.12.1968. Inspektor provádějící kontrolu do protokolu uvedl, že v době kontroly tato pracovala jako prodavačka textilu, na provozovně byla sama, obsluhovala zákazníky, kasírovala peníze a vydávala zboží. Telefonicky byla dále pak přivolána paní N. T. M. T., majitelka obchodu. Po jejím příchodu se z obchodu paní N. T. H. vytratila, takže nemohlo být sepsáno vyjádření kontrolované osoby. Dále v protokole uvedeno, že ve snaze zjistit skutečný stav věci bylo využito mimo jiné i vyjádření o poskytnutí informací provedeném v rámci kontroly dodržováním pracovněprávních předpisů dle ust. § 7 odst. 1 písm. c) zákona č. 251/2005 Sb., v platném znění a podnikající fyzická osoba N. T. M. T. uvedla, že pracovní smlouvu ani jiný doklad prokazující pracovní právní vztah paní N. T. H. na pracovišti nemá. Jmenovaná pouze pomáhá, když není majitelka provozovny na pracovišti. Uvedla také, že v den kontroly pro ni paní N. T. H. pracovala jako prodavačka s tím, že ji občas takto pomáhá.

Pracovněprávní vztah s jmenovanou uzavřený nemá. Jednání byl přítomen i tlumočník (jméno, příjmení i jeho iniciály i číslo průkazu tlumočnicka uvedeno), s tím, že bylo sděleno kontrolované osobě, že porušila ust. § 3 zákoníku práce a umožnila současně fyzické osobě N. T. H. výkon nelegální práce definované v ust. § 5 písm. e), bod 1 zákona o zaměstnanosti. Dále pak měl soud k dispozici záznam o poskytnutí informací za kontrolované období 3.4.2012, kdy kontrolovaná osoba N. T. M. T. uvedla, že v pracovním poměru nikoho nezaměstnává, pracovní smlouvu ani jiné doklady dokazující pracovněprávní vztahy na pracovišti nemá, s kontrolovanou osobou N. T. H. nemá uzavřený žádný pracovněprávní vztah, jmenovaná jí pouze pomáhá, když není na pracovišti, ona sama však nikoho nezaměstnává. Dále uvedeno, že paní N. T.H. v provozovně nepracuje, pouze prodávala, když majitelka byla na obědě. V kolonce potvrzují pravdivost poskytnutých údajů je uvedeno jméno N. T. M. T.. Dále se ve spise nachází Opatření k odstranění nedostatků, kdy kontrolovaná osoba paní T. M.T. Ngo byla požádána o odstranění zjištěných nedostatků do 6.4 a podání písemné zprávy o přijatých opatřeních ve stejné lhůtě, na což bylo reagováno tak, že paní N. T. M. T. sdělila 5.4.2012 oblastnímu inspektorátu práce pro Jihomoravský kraj a Zlínský kraj, že v době, kdy byla prováděna kontrola, byla na obědě, v této chvíli v prodejně místo ní pohlídala její teta, s níž společně bydlí. Nevěděla, že porušila nějaký zákon, což napravila Dohodou o provedení práce ze 4.4.2012, kterou současně s vyjádřením oblastnímu inspektorátu práce zaslala a je to dohoda uzavřená mezi zaměstnavatelem N. T. M. T. a zaměstnancem N. T. H. v níž uvedeno, že zaměstnanec se zavazuje, že pro zaměstnavatele prodává v prodejně s textilem na ulici, dohodnutá práce bude provedena v době od 4.4.2012 do 30.4.2012 a za řádně provedenou práci bude dle této dohody poskytnuta zaměstnavatelem zaměstnanci odměna ve výši 50,-Kč.

Součástí správního spisu jsou všechny podklady z kontrolního spisu.

16.4.2012 zaslal Oblastní inspektorát práce Oznámení o zahájení správního řízení žalobkyni a současně nařídil ústní jednání na den 3.5.2012. Jednání tohoto dne se zúčastnila zástupkyně žalobce a u tohoto jednání byly provedeny důkazy listinami, a to Protokol o výsledku kontroly, Záznam o poskytnutí informací z 3.4.2012, Dohoda o provedení práce ze 4.4.2012, a Vyjádření fyzické osoby podnikající ze dne 5.4.2012. K těmto provedeným důkazům zástupkyně žalobkyně nic neuvedla.

9.5.2012 se žalobkyně prostřednictvím svého zástupce k věci vyjádřil, navrhovala, aby správní řízení bylo zastaveno, protože skutek, o němž se vede řízení, není přestupkem a obsah tohoto vyjádření je v podstatě totožný s žalobními námitkami. Ve vyjádření z 9.5.2012 žalobkyně nenavrhovala provedení dalších důkazů, pouze zpochybňovala, že se dopustila výkonu nelegální práce.

18.5.2012 pak Oblastní inspektorát pro Jihomoravský kraj a Zlínský kraj vydal rozhodnutí, kterým uznal žalobkyni vinnou z přestupku, jež je popisován v žalobě a žalobkyni byla za přestupkové jednání uložena pokuta ve výši 15.000,-Kč a byla zavázána k povinnosti nahradit náklady správního řízení spojené s projednáním přestupku ve výši 1.000,-Kč. Správní orgán uvedl, že je nesporné, že účastnice řízení v provozovně paní T. vykonávala práci. Tato skutečnost vyplývá nejen z kontrolního šetření ze dne 3.4.2012, kdy účastník řízení vykonával práci prodavačky textilu, konkrétně obsluhoval zákazníky, kasíroval peníze a vydával zboží. Tato práce byla účastníkem řízení vykonávána osobně. Jelikož byl účastník

řízení v době kontrolního šetření na provozovně sám, neboť paní T. tuto provozovnu na chvíli opustila, není důvodných pochybností o tom, že práce, tedy obsluhování zákazníků, kasírování peněz a vydávání zboží, byla vykonávána jménem paní T.. Stejně tak je bez důvodných pochybností jasné, že tuto práci účastník řízení vykonávat na základě pokynů paní T. neboť nelze předpokládat, že by manipulace se zbožím a finančními prostředky byla vykonávána bez jejího vědomí a účastník řízení by bez dalšího věděl „co a za kolik prodávat“. S ohledem na výše popsané je rovněž nepochybné, že tato práce byla vykonávána ve vztahu podřízenosti účastníka řízení a nadřízenosti paní T.. K námitce, vztahující se k příbuzenskému vztahu paní T. a účastníka řízení (neteř – teta) inspektorát uvedl následující: Zákoník práce ve svém ust. § 318 výslovně vylučuje vznik základního pracovněprávního vztahu pouze mezi manžely a registrovanými partnery. Možno podotknout, že ust. § 5 písm. e), bod 1 zákona o zaměstnanosti, ve znění účinném do 31.12.2011, rovněž vyjímalo existenci nelegální práce, tedy závislé práce bez uzavření pracovně právního vztahu, mezi manžely, registrovanými partnery a dítětem fyzické osoby, která závislou práci umožňovala (tedy přímá sestupná linie). Vztah neteř – teta nemá a neměl výjimku z možnosti neuzavřít základne pracovněprávní vztah, tedy dohody o provedení práce, dohody o pracovní činnosti a pracovní smlouvy. Tím by totiž mohlo dojít k narušení stability trhu práce. Dále uvedeno, že námitky zplnomocněného zástupce, směřující dle jeho názoru k dalším znakům závislé práce, tedy že závislá práce musí být vykonávána za mzdu, plat nebo odměnu za práci, v pracovní době na jeho pracovišti, jak upravuje ust. § 2 odst. 2 zákoníku práce, nelze zohlednit, neboť tyto jsou v posouzení znaků závislé práce s účinností zákona č. 365/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, tj. od 1.1.2012 irelevantní. Body upravené v ust. § 2 odst. 2 zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů, je nutné považovat za důsledky závislé práce, tedy za povinnosti ze závislé práce pro zaměstnavatele vyplývající. Dle všeho výše vysvětleného nutno konstatovat, že účastník řízení pro paní T. vykonával závislou práci, jak ji upravuje ust. § 2 odst. 1 zákoníku práce. Dle ust. § 3 zákoníku práce musí být taková práce vykonávána výlučně v základním pracovněprávním vztahu, tedy na základě písemně uzavřené dohody o provedení práce, dohody o pracovní činnosti nebo pracovní smlouvy. Nelze se tudíž ztotožnit s tím, že by taková závislá práce mohla být vykonávána dle ust. § 731 a násl. občanského zákoníku pouze na základě ústní příkazní smlouvy, když zákoník práce tuto možnost vylučuje. Účastník řízení se odpovědnosti za spáchaný správní delikt nemůže zbavit tím, že následně byla uzavřena dohoda o provedení práce. Nicméně k tomuto jednání inspektorát jako polehčující okolnosti ve snaze napravit protiprávní stav, přihlédl při výše stanovení pokuty.

Vzhledem k tomu, že žalobkyně podala odvolání, rozhodoval ve věci 13.8.2012 žalovaný, kdy rozhodl tak, že odvolání žalobkyně zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil.

Z odůvodnění rozsudku vyplývá, že žalovaný se beze zbytku ztotožnil se zjištěním skutkového stavu prvostupňovým správním orgánem i s jeho právním posouzením věci.

Po provedeném dokazování správním spisem, soud dospěl k závěru, že žaloba žalobkyně důvodná není.

Z kontrolního spisu sp. zn. bylo bez vší pochybnosti zjištěno, že dne 3.4.2012 v čase mezi 11:30 a 12:30 hod, kdy byla prováděna kontrola na prodejně textilu ve, zde byla přítomna jediná osoba, a to žalobkyně, která vykonávala v tuto dobu práci

prodavačky, neboť tato dle zjištění inspekce v uvedenou dobu prodávala zákazníkům textilní zboží, inkasovala za ně finanční prostředky, zboží vydávala, tedy vykonávala klasicky práci prodavačky. Bylo zjištěno, že v uvedenou dobu se žádná jiná osoba na prodejně nenacházela jmenovaná neměla uzavřenou přitom žádnou smlouvu dle pracovněprávních předpisů. Majitelka provozovny poté, kdy se na provozovnu dostavila a téhož dne, kdy kontrola proběhla, sama uvedla, že žalobkyně ji takto občas vypomáhá a že s ní žádnou smlouvu podle pracovněprávních předpisů uzavřenou nemá. Totéž pak uvedla v Záznamu o poskytnutí informací, kdy sdělila, že žalobkyně ji pouze vypomáhá, když majitelka provozovny není na pracovišti.

Soud tedy uzavírá, že z toho, co bylo zjištěno inspektorem, i co uvedla sama majitelka provozovny vyplynulo, že žalobkyně, která je s ní v příbuzenském poměru (neteř – teta), majitelce provozovny vypomáhá v čase, kdy tato není na provozovně přítomna a bylo prokázáno, že v takovémto čase, jak bylo zjištěno inspektorem 3.4.2012, také prodává zákazníkům zboží, kasíruje od nich peníze a zaplacené zboží jim vydává.

To, že se jedná o klasický pracovněprávní vztah vyplynulo i z toho, že následující den po provedené kontrole, tj. 4.4.2012 byla mezi majitelkou provozovny a žalobkyní uzavřena Dohoda o provedení práce.

Je zcela nelogické, že pokud by do 3.4.2012 žalobkyně pro paní T. nepracovala v klasickém pracovněprávním vztahu, že by byla takováto Dohoda o provedení práce hned následující den uzavřena, neboť by k tomu nebyl naprosto žádný důvod.

Podle § 2 odst. 1 zákoníku práce, závislou prací je práce, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, jménem zaměstnavatele, podle pokynů zaměstnavatele a zaměstnanec ji pro zaměstnavatele vykonává osobně.

Všechny znaky závislé práce v tomto případě byly splněny, neboť žalobkyně pracovala klasicky jako prodavačka v provozovně paní T. v době její nepřítomnosti na pracovišti, když ani paní T. nepopřela, že v době, kdy ona nebyla na provozovně přítomna, jí žalobkyně vypomáhala a práci prodavačky prováděla.

Soud má za to, že byla naplněna i ust. § 2 odst. 2 zákoníku práce, dle něhož závislá práce musí být vykonávána za mzdu, plat nebo odměnu za práci, na náklady a odpovědnost zaměstnavatele, v pracovní době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě.

Pokud jde o žalobkyni, zboží prodávala v provozovně paní T., v pracovní době, která byla vymezena tak, že tuto práci bude vykonávat v době nepřítomnosti na pracovišti paní T., práce byla vykonávána přímo na pracovišti zaměstnavatele a soud nepochybuje ani o tom, že byla vykonávána za dohodnutou odměnu, neboť z Dohody o provedení práce, uzavřené mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem bezprostředně po provedené kontrole vyplývá, že ji bude

vykonávat za odměnu, takže není pochyb, že i v dřívější době se nejednalo o práci bez finanční odměny.

Podle § 139 odst. 1 písm. c), zákona o zaměstnanosti, fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že vykonává nelegální práci.

V daném případě se jednalo o výkon nelegální práce, neboť žalobkyně se svým zaměstnavatelem neměla uzavřenou žádnou smlouvu či dohodu dle pracovněprávních předpisů, přestože takovouto práci vykonávala (dělala „klasicky“ práci prodavačky).

Soud tedy má za jednoznačně prokázáno, že žalobkyně se dopustila správního deliktu dle shora citovaného zákonného ustanovení.

Dle § 139 odst. 3 zákona o zaměstnanosti za přestupek podle odst. 1 písm. c), e) a odst. 2 písm. d) lze uložit pokutu do 100.000,-Kč.

Pokuta byla uložena v dolní sazbě, neboť byla stanovena ve výši 15.000,-Kč a bylo možno ji uložit až do 100.000,-Kč. Výše uložené sankce byla také v rozhodnutí správního orgánu velmi podrobně a řádně zdůvodněna, s tímto zdůvodněním se ztotožňuje také soud.

Soud tedy uzavírá, že žaloba žalobkyně není důvodná a jako takovou ji dle ust. § 78 odst. 7 soudního řádu správního (dále jen „s.ř.s.“) zamítl.

Pokud jde o náklady řízení, žalobkyně ve věci neměla úspěch, náklady řízení ji proto nebyly přiznány, žalovaná, která ve věci měla úspěch, náklady řízení nežádala.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, ve dvojím vyhotovení. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 15. května 2013

JUDr. Jana Kubenová
samosoudkyně